

# Prognoza cen rynkowych podstawowych produktów rolno-żywnościowych

Tadeusz Plichta

## Rynek zbóż

W miesiącu wrześniu przeciętna cena pszenicy konsumpcyjnej ukształtowała się na poziomie 666 zł/t, jęczmienia paszowego 560 zł/t, a żyta konsumpcyjnego 501 zł/t. W odniesieniu do cen sprzed roku, jęczmień paszowy był o 18% tańszy, pszenica konsumpcyjna o 6% tańsza, natomiast żyto konsumpcyjne o 6% droższe. We wrześniu za kukurydzę płacono 734 zł/t, o 5% mniej niż przed rokiem.

Czynniki wpływające na poziom cen to: zapasy początkowe, poziom produkcji, zużycie krajowe i handel zagraniczny.

Biorąc pod uwagę rekordowe zbiory i zmniejszenie eksportu, ocenia się, że w Polsce zapasy zbóż pod koniec sezonu 2014/2015, pomimo wzrostu zużycia, mogą być około 1 mln ton większe od zapasów na początku sezonu. Ocenia się, że w sezonie 2014/2015 produkcja trzody chlewnej i drobiu będzie rosła, co spowoduje zwiększenie popytu wewnętrznego na zboża. Zużycie na cele konsumpcyjne prawdopodobnie ulegnie dalszemu niewielkiemu zmniejszeniu. Łącznie krajowe zapotrzebowanie na zboże w sezonie 2014/2015 może wynieść około 28 mln ton, wobec 26,6 mln ton w poprzednim sezonie. Z uwagi na dobre zbiory na świecie, w tym w Europie i w Polsce, ocenia się, że ceny skupu zbóż w kraju do końca marca 2015 r. mogą utrzymać się na poziomie cen ubiegłorocznych.

Uwzględniając aktualną i przewidywaną sytuację popytowo-podażową oraz wahania sezonowe, przewiduje się, że przeciętne ceny skupu zbóż w Polsce do marca 2015 r. mogą kształtować się następująco:

pszenica ogółem	660 - 710 zł/t,
pszenica konsumpcyjna	690 - 740 zł/t,
żyto	530 - 570 zł/t.

## Rynek wieprzowiny

W 2014 r., w Polsce ceny żywca wieprzowego kształtują się na poziomie niższym niż rok wcześniej. Spadek krajowych cen trzody chlewnej wynika ze zwiększenia podaży wieprzowiny na rynku unijnym, w efekcie rosyjskiego embarga (nałożonego w styczniu 2014 r.) na import tego gatunku mięsa z UE oraz ze wzrostu produkcji w Polsce. We wrześniu 2014 r. w Polsce średnia cena żywca wieprzowego, płacona przez zakłady mięsne objęte monitoringiem Zintegrowanego Systemu Rolniczej Informacji Rynkowej MRiRW, ukształtowała się na poziomie 4,65 zł/kg i była o 20% niższa niż rok wcześniej.

Czynniki wpływające na poziom cen skupu trzody chlewnej to: pogłowie trzody chlewnej i jej produkcja, handel zagraniczny i jej spożycie.

Od początku 2014 r., w Polsce zwiększa się liczebność świń. Według danych GUS, w minionym roku najbardziej wzrosła liczebność tuczników, których było o 8% więcej niż przed rokiem. W tym samym okresie populacja prosiąt i warchlaków zwiększyła się o 4%, a loch prośnych - 3%. Do wzrostu krajowego pogłowia trzody chlewnej przyczynił się przywóz żywca, który (zgodnie ze wstępnymi danymi Ministerstwa Finansów) w okresie pierwszych ośmiu miesięcy 2014 roku osiągnął poziom 3,6 mln sztuk - o 8% wyższy niż w porównywalnym okresie 2013 r. Zmiany w pogłowie trzody chlewnej w Polsce odnotowane w 2014 r. zapowiadają dalszy jego wzrost.

Z Polski, w okresie pierwszych ośmiu miesięcy ub.r., wyeksportowano 396 tys. ton żywca, mięsa, tłuszczów i przetworów wieprzowych - o 13% mniej niż w roku 2013. Ujemne saldo polskiego handlu zagranicznego wieprzowiną wyniosło 139 tys. ton wobec 78 tys. ton w roku 2013. Na 2015 r. przewiduje się wzrost eksportu i ograniczenia importu wieprzowiny.

Po akcesji Polski do UE krajowe ceny skupu trzody chlewnej w dużym stopniu są uzależnione od unijnych cen wieprzowiny i kursu złotego w relacji do euro. Z uwagi na zwiększoną podaż wieprzowiny w UE, w tym również w Polsce, ocenia się, że w prognozowanym okresie żywiec wieprzowy może być tańszy niż w analogicznych okresach poprzedniego roku.

Zespół Ekspertów, uwzględniając wahania sezonowe, przewiduje, że do marca 2015 r. krajowe ceny skupu żywca wieprzowego mogą kształtować się na poziomie 4,20 - 4,50 zł/kg.

## Rynek wołowiny i cielęciny

Znaczący wzrost krajowej produkcji żywca wołowego w pierwszej połowie 2014 r. przyczynił się do dalszego spadku cen bydła. W trzecim kwartale tego roku ponownie nastąpił spadek cen skupu bydła. Według GUS, w sierpniu 2014 r. bydło ogółem skupowano po 5,99 zł/kg - o 0,5% taniej niż przed rokiem. Cena młodego bydła opasowego ukształtowała się na poziomie nieco wyższym (o 0,3%) niż w analogicznym okresie ubiegłego roku i wynosiła 6,28 zł/kg.

Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej - Państwowy Instytut Badawczy (IERiGŻ - PIB) ocenia, że w 2014 r. krajowa produkcja żywca wo-



lowego wyniosła około 800 tys. ton. Produkcja żywca wołowego była nieco mniejsza niż w roku poprzednim. W pierwszej połowie 2015 r., w produkcji żywca wołowego prawdopodobnie utrzyma się tendencja wzrostowa. W 2014 r. na relatywnie wysokim poziomie utrzymywał się skup cieląt. Według danych GUS, w okresie styczeń - sierpień minionego roku do skupu dostarczono blisko 369 tys. ton żywca wołowego (o 13% więcej niż w tym samym okresie roku ubiegłego) oraz 8 tys. ton żywca cielęcego (o 49% więcej niż przed rokiem).

Eksport wołowiny z Polski w 2014 roku utrzymywał się na poziomie zbliżonym do roku 2013. Wywóz mięsa, stanowiącego 88% eksportu całego asortymentu wołowego, był mniejszy o 1%, a żywca o 24% mniej. Zwiększeniu, w odniesieniu do analogicznego okresu ubiegłego roku, uległ eksport przetworów wołowych. W pierwszej połowie 2015 r. przewidywane jest dalsze jego zwiększenie.

W Polsce konsumpcja wołowiny od wielu lat wykazywała tendencję spadkową. Był to efekt m.in. wysokich cen mięsa i przetworów wołowych, zwłaszcza do relacji innych rodzajów mięsa. Przewidywana poprawa sytuacji dochodowej ludności w 2014 r., a także w 2015 r. oraz doskonałej jakości mięsa kulinarnego mogą przyczynić się do wzrostu spożycia wołowiny.

Ze względu na ukierunkowanie polskiej produkcji wołowiny na eksport, na rynek unijny, ceny skupu bydła w Polsce w dużym stopniu są uzależnione od unijnych cen wołowiny i kursu złotego w relacji do euro. Utrzymujący się światowy popyt na wołowinę może stymulować wzrost cen tego mięsa, a rosnąca produkcja zarówno na świecie, jak i w UE będzie hamowała dynamikę. Zdaniem Ekspertów, ceny skupu żywca wołowego w okresie objętym prognozą prawdopodobnie będą stabilne i ukształtują się na poziomie zbliżonym do notowanych w analogicznych okresach roku poprzedniego. I tak ceny w marcu 2015 roku mogą kształtować się następująco:

bydło ogółem	5,90 - 630 zł/kg,
młode bydło rzeźne	6,10 - 6,50 zł/kg.

## Rynek drobiu

W okresie pierwszych ośmiu miesięcy 2014 roku, z uwagi na dużą podaż żywca z produkcji krajowej, ceny skupu kurcząt kształtowały się na poziomie o 4 - 8% niższym niż w analogicznym okresie 2013 r. Według Zintegrowanego Systemu Rolniczej Informacji Rynkowej MRiRW, pod koniec września 2014 r. kurczęta brojlery skupowano po 3,68 zł/kg, zaś ceny skupu indyków ukształtowały się na poziomie 5,89 zł/kg i były o 7% wyższe niż rok wcześniej.

Do czynników wpływającymi na poziom cen skupu należą: poziom produkcji i skupu mięsa drobiowego, handel zagraniczny i spożycie.

Produkcja żywca drobiowego w Polsce wykazuje tendencję wzrostową. W 2014 r. nastąpił wzrost produkcji drobiu o 8%. W 2015 r. przewiduje się dalszy wzrost produkcji drobiarskiej, ale dynamika tego wzrostu ulegnie ograniczeniu.

Sygnalem potwierdzającym wzrost produkcji drobiarskiej w 2014 r. jest rosnący skup żywca drobiowego. Zakłady drobiarskie skupiły go więcej o 11% niż rok wcześniej.

Utrzymuje się również wzrostowa tendencja w eksporcie. Zgodnie z prognozą Komisji Europejskiej, będzie miało to niewielki wpływ na eksport z UE, ponieważ ograniczony wywóz do Rosji będzie rekompensowany wzrostem eksportu na rynki azjatyckie. Ponadto konkurencyjne ceny polskiego drobiu, przy przewidywanym wzroście konsumpcji drobiu w UE, stwarzają dobre perspektywy dla dalszego eksportu.

W ostatnich latach odnotowano także wzrost konsumpcji drobiu, który jest konkurencyjny cenowo wobec mięsa czerwonego oraz innych produktów będących źródłem białka zwierzęcego, a także walorów dietetycznych drobiu i łatwością przygotowanie do spożycia. Ocenia się, że w pierwszym kwartale 2015 roku ceny będą kształtować się na poziomie umiarkowanie wyższym niż w 2014 r. Uwzględniając wahania sezonowe, Zespół Ekspertów prognozuje, że przeciętne ceny skupu kurcząt brojlerów do marca 2015 r., mogą kształtować się na poziomie 3,70 - 4,00 zł/kg.

## Rynek mleka i produktów mleczarskich

W Polsce, od 2009 r. następuje redukcja pogłowia krów mlecznych. Według danych GUS, w czerwcu 2014 r. było 2309 tys. krów mlecznych - około 52 tys. mniej niż w analogicznym okresie w roku poprzednim. W wyniku spadku cen skupu surowca i pogorszenia opłacalności produkcji, w pogłowiu krów utrzyma się tendencja spadkowa. Rosnąca wydajność mleczna krów z nadwyżką rekompensuje spadek pogłowia. IERiGŻ-PIB ocenia, że w 2014 r. przy wzroście wydajności mlecznej o ponad 4%, do 5520 litrów/sztuki, produkcja mleka może być o 2,5% większa niż w roku 2013 i wynieść 12,6 mld litrów. Jednocześnie rośnie towarowa produkcja mleka.

Wysokie ceny produktów mleczarskich, utrzymujące się w 2014 r., stymulowały dalszy wzrost produkcji mleka, a jednocześnie ograniczyły dynamikę światowego popytu. W Polsce, w 2014 r. przy zwiększonej podaży, notowany był dalszy spadek cen mleka. Efektem tej sytuacji jest notowana w drugiej połowie 2014 roku dekoniunktura, którą dodatkowo pogłębiło embargo rosyjskie ani import przetworów mlecznych. W Polsce, w 2014 r., przy zwiększonej podaży surowca do skupu, notowany będzie dalszy spadek cen mleka.

Przewidywany wzrost produkcji artykułów mleczarskich, przy nasilonej konkurencji ze strony innych producentów tych artykułów, może spowodować spadek cen masła na rynku krajowym.

Eksperci oceniają, że ceny mleka i produktów mleczarskich w 2015 r. będą kształtować się następująco:

mleko surowe	118 - 126 zł/hl,
masło w blokach	13,00 - 14,00 zł/kg,
mleko odtłuszczone	10,30 - 11,00 zł/kg. ■